

na lesní louku vychází na pastvu vysoká, na niž nečeká myslivec s puškou, ale která se má na pozoru před místní vlčí rodinou. Stádo ovcí na pastvině na okraji území hlídají jako kdysi dva ovčáčí psi. Ve svi při okraji území je správní a informační středisko, obchod a hospoda, kde – když máte štěstí – si můžete promluvit s místním traktoristou, jenž se při své práci na poli při hranici přírodního území pravidelně potkává s vlkem. Ty obce nejsou místy podnikatelské posedlosti. Je tam jednoduché ubytovací zařízení, kam nejezdí halasně turisté očekávající, že je bude obskakovat personál hotelu 1. třídy. Jsou to naopak lidé se zvědavými očima. Nechtějí vidět smrky či borovice vysázené v řadách, ani lesní půdu rozrytou harvestorem, nebo vyluxovaný les. Jezdí se dívat na přírodu, která žije, odumírá a znovu se rodí. Jsou to lidé, kteří si večer na tábořišti rádi posedí u ohně, který jim ve městě chybí. Po několika letech už se ví, že návštěvníků stále přibývá. Jezdí tam hodně dětí a mladých lidí. Správa území aktivně spolupracuje se školami a dobrovolnými organizacemi, její náklady jsou minimální, obecný vzdělávací prospěch o to větší.

Je pravda, že země, která taková území zřídila, také o něco přichází. Zaznamenávají to především senzacechtivá média.

V nich se totiž už neobjevují obšírné a hluboce zasvěcené rozklady různých pseudo-odborníků o tom, jak a kde je potřeba les a přírodu zachraňovat nebo napravovat či vylepšovat vyzarováním stromů v řadách, nebo jak dohonit a zabít posledního kůrovce v širokém okolí. Tato území během krátké doby pomohla i těm nejzatvrzelejším pochopit, že příroda o jejich vylepšování nestojí a že své záležitosti si dovede zařídit sama. Dělat to nejen dobře, ale i zardarmo. Správa území zasahuje jen v případech, kdy by se do území mohly rozšířit agresivní cizí invazní druhy. Vědecký význam takových území pro studium přírodních procesů je nedozírný. Praktické poznatky odvozené z těchto studií se dnes už v Německu, Dánsku, Velké Británii a dalších zemích obecně využívají v aktivní práci s přírodou a lesem v národních parcích i v běžném lesním provozu. Německá vláda rozhodla dnešní rozlohu území přírodní divočiny v příštích 20 letech více než zdvojnásobit.

Kolegům z Hnutí DUHA, kteří zpracovali předložený návrh, musíme poděkovat za jejich iniciativu. Je to dobře zpracovaný koncepční dokument, podložený důkladnou studií. Seznam citované vědecké a odborné literatury má 136 položek. Kdo se chce dovědět, má možnost – publikace

je čtenářům volně k dispozici na webové stránce http://hnutiduha.cz/uploads/media/diverzita_www.pdf.

Autoři v dokumentu věnovali dostatečnou pozornost jak přírodě, tak i člověku v ní. Návrh však nestavějí na protikladu člověka a přírody. Naopak poznáme, že je možné zájem přírody a člověka sladit ku prospěchu obou. Hnutí DUHA ušetřilo tímto dokumentem ministerstvům životního prostředí, zemědělství, školství, národní obrany a místního rozvoje mnoho peněz, které by jinak musela v dohledné době vynaložit na jeho zpracování.

Nyní záleží na ministrech výše uvedených rezortů, jak budou na tento návrh reagovat. Čtilo by je, kdyby společně přišli s koncepcí, jak vše postupně realizovat a která konkrétní území do této sítě zařadit. Poté by mělo následovat příslušné politické rozhodnutí. Česká republika by se tím připojila k zemím, kde je tento vývoj už řadu let v chodu. A vzhledem ke své poloze uzlového bodu uprostřed Evropy by výrazně napomohla k vytvoření celoevropské sítě volných přírodních území na evropském kontinentu. Páni ministři, poslanci a senátoři: dočkáme se?

**Hnutí DUHA 2010, 52 str.
Volně ke stažení**

Pavel Kovář

RECENZE

Stanislav Komárek: Eseje o přírodě, biologii a jiných nepravostech

Ti, kdo labužničí nad přílohami sobotních novin nebo na internetovém serveru blog@aktualne.cz, zaplesají nad utříděným souborem esejů a úvah populárního glosátora, kterého znají buď z fragmentů v denících, anebo z rozsáhlejších knižních próz na neotřelá témata. Tento svazek se týká let 1987–2010 a s ohledem na autorovu proslulou produktivitu nemůže být než přírodním výběrem kratších textů. Stanislav Komárek je rodem biolog, druhem pak filozofující (subspecies provokátor, ale laskavý). Jeho mezioborové profesorství se zkušenosť i v řídicí funkci – při vedení katedry filozofie a dějin přírodních věd – je rozpraženo mezi Přírodovědeckou fakultou a Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. Praha, jak je možná méně známo, leží na dně tří moří, samozřejmě prehistorických, což dokládá rozmístění geologického podloží. A kdykoli si v Praze myslíme, že jsme vskutku na dně, zespona někdo zaťuká... V naší komunitě to činí Standa Komárek jemnou, ale pronikavou travestii s bohatým slovníkem a současně duchamornou i naturmornou zásobou výraziva.

Číslo pět je platonský kvintet ležící mezi čtyřkou a šestkou a našli se spisovatelé od Julese Vernea (Pět neděl v balóně) po Karla Poláčka (Bylo nás pět), kteří ho jako strategicky přehledné marketingově použili. Stanislav Komárek postavil přitažlivost

knihy nikoli na hvězdě pěticipé, ale té pravé se šesti cípy: sesadil své dobové komentáře do šesti klastřů – O ochraně přírody a životním prostředí, O vědě a vědcích, O živé přírodě, O medicíně a lidském těle, O literatuře, O jiných zemích.

Probírat je není na recenzentovi, nýbrž na čtenáři, proto uplatníme metodu subjektivních upoutávek – jak se dá předpokládat, těch s tichým souzněním autora této črty. V prvním bloku zalechtá na bránci, ale i v zádech zamrazí toho, kdo se aspoň na chvíli zabýval zavlečenými druhy, esej Invaze, vycházející z předsudkového zakořenění animozity k vetřelcům všeho druhu. Lehce ironizuje přístup k ideji „vyhledit zcela“ (vkrádá se mi další stupeň hereze v podobě hesla nutně děsivého pro invazní ekology: užitkové invazní organismy – úspěšné opatření v biomedicíně, bioenergetice a biopotravinařství). Takřka epická úvaha Betonová džungle narušuje percepci velkoměstské zástavby coby pustiny a mapuje biologické obohacení „umělého“ prostředí (vtírá se tu naopak realita venkovského prostoru s velkými zmrtnujícími intravilány často víc než město). V druhém bloku je nevyhnutelné zastavit se u titulu Biologie a byrokracie (psáno v r. 1987, ještě bez jakéhokoliv předjímání šilené hladiny úřednických postupů ve vědě žhavé současnosti). Průnik kvantifikace do správy vědeckých

institucí versus svoboda bádání nás dnes víc než kdy jindy šťve a na některé tváře reformy financování občas hledíme jak bacil do lékárny, řečeno farmaceutickou expresí. Pochyby po letech stravených ve vědě – např. o tom, zda skřivánek zpěvem chválí Hospodina a teprve jako vedlejší produkt jím možná kolikuje své teritorium, sděluje pokorný psychoanalytický fejton nazvaný Skepse. Třetí blok má také zajímavé vrcholky zvažování věcí, třeba jednou myšlenkovou nití spojené texty Výsměch přírodnímu výběru a Plži, kde po zapojení geografizujících konotací k neodarwinismu se postupně stáhneme do ulity s úlevným vzdechnutím: Na řadu věcí je lépe se neptat... Medicínský oddíl představuje rozhodně něco jiného než známé Medicíny v županu. Indikátorem je nedlouhý moudrý textík Získat tvář, do kterého se bezděky vloudil i autorův vzorový vůdčí duch Adolf Portmann a jeho posudek na „ksicht“ stáří coby „zvnějšnění niternosti“. V pátém shluku je autor hodně Vídeňákem (v metropoli někdejšího Rakousko-Uherska prožil většinu emigrace) a črty o literátech počínaje Sekorou či Máchou po Koestlera nebo Klostermanna je dobré si pozorně přečíst. Nejživější téma a hobby autora – cestování – je ponecháno nakonec. Košatost návštěv především zemí na východě nám připomene další jeho díla, včetně próz z „kontrastního“ západu (Zápisky z Okcidentu). Z Komárkových uspořádaných promluv postupně vyvstává (přes všechny reflektované druhy lidské duševní aktivity a prožívání) obraz toho, co hledáme a po čem se jmenuje jedna každoročně hojně vyhledávaná filmová přehlídka – Jeden svět.

**Academia, edice Galileo, Praha 2011,
360 str. Cena 355 Kč**